

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

12 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 2549

15-10-2024 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ശ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഉൽപാദനം

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center">ശ്രീ ജി സ്റ്റീഫൻ</p>	<p align="center">ശ്രീ . കെ . കൃഷ്ണൻകുട്ടി (വൈദ്യുതി വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>
<p>(എ) ശ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അനേകത്ത് സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പദ്ധതിയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ അറിയിക്കുമോ;</p>	<p>(എ) ശ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അനേകത്ത് നടപ്പിലാക്കുന്ന സംസ്ഥാന പദ്ധതിയാണ് 'ശ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഹബ്ബ്'. ഈ വർഷം 80 ലക്ഷം രൂപ ഈ പദ്ധതിക്ക് പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.</p> <p>കേന്ദ്ര ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വകുപ്പിന്റെ ഹൈഡ്രജൻ വാലി പദ്ധതിയ്ക്ക് വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിക്കാൻ കേരളം താൽപര്യം അറിയിക്കുകയും, കേരളം ചുരുക്കപ്പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. തുടർന്ന് കേരളം തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിച്ച വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളടങ്ങുന്ന അന്തിമ ചുരുക്ക പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അന്തിമ അനുമതിക്കായി കാത്തിരിക്കുന്നു. കൊച്ചി, തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ എന്നിവിടങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് പൈലറ്റ് പ്രോജക്റ്റുകളാണ് ഈ പദ്ധതിയിൽ ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ നടപ്പിലാക്കുക. ഫണ്ട് ലഭിക്കാൻ ഇതിനായി ഒരു സെക്ഷൻ 8 പ്രകാരമുള്ള (ലാഭേച്ഛ കൂടാതെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന) ഒരു കമ്പനി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണമെന്ന് അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. കമ്പനി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു. എൻ.ഐ.ഐ.എസ്.ടി, സി-ഡാക്, ടെറി തുടങ്ങിയ ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ; ഐ.ഐ.റ്റി. പാലക്കാട്, ഐസർ തിരുവനന്തപുരം എന്നിങ്ങനെ ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ; ആക്സിയോമെക്സ്, ശ്രീൻസ്റ്റാറ്റ് തുടങ്ങിയ സ്വകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ; ടി.സി.സി., കൊച്ചിൻ ഷിപ്പ്യാഡ്, കൊച്ചി മെട്രോ, കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി., ജല ഗതാഗത വകുപ്പ് എന്നിങ്ങനെ പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ പൈലറ്റ് ഘട്ടത്തിലും; ബി.പി.സി.എൽ., എഫ്.എ.സി.റ്റി., കൊച്ചിൻ പോർട്ട് അതോറിറ്റി, വിഴിഞ്ഞം പോർട്ട് തുടങ്ങിയവർ 'സ്കൂയിലിങ്ങ്-അപ്പ്' ഘട്ടത്തിലും പദ്ധതിയിൽ പങ്കാളികളാകും. ഏകദേശം 133 കോടി രൂപയാണ് പൈലറ്റ് ഘട്ടത്തിൽ ചെലവ്</p>

		<p>കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളത്. 53 കോടി രൂപ ഡി.എസ്.ടി-യിൽ നിന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.</p> <p>അനെർട്ട് കേന്ദ്ര സർക്കാർ സ്ഥാപനമായ ARAI-ക്ക് (കേന്ദ്ര റോഡ് ഗതാഗത ദേശീയപാതാ മന്ത്രാലയത്തിന് കീഴിലുള്ളത്) സമർപ്പിച്ച ഹരിത ഹൈഡ്രജൻ ട്രക്കുകൾ ഓടിക്കാനുള്ള പദ്ധതി നിർദ്ദേശത്തിന് (57 കോടി രൂപ മതിപ്പ് ചെലവ്) അനുമതി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബി.പി.സി.എൽ., കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി., അശോക് ലെലാൻഡ്, ഗ്രീൻസ്റ്റാറ്റ് തുടങ്ങിയവർ ഇതിൽ പങ്കാളികളാണ്.</p> <p>അനെർട്ട് യൂണിഡോയ്ക്ക് (ഐക്യരാഷ്ട്ര സഭയുടെ യൂണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഡവലപ്മെന്റ് ഓർഗനൈസേഷൻ) സമർപ്പിച്ച ജൈവമാത്രയിൽ (biomass – water hyacinth, ആഫ്രിക്കൻ പായൽ) നിന്ന് ഹൈഡ്രജൻ ഉത്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതി നിർദ്ദേശം (41 കോടി രൂപ മതിപ്പ് ചെലവ്) ആദ്യ ഘട്ട പരിശോധനകൾ തരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നാണ് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.</p>
(ബി)	<p>വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രസ്തുത പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യതകൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് വിശദമാക്കുമോ?</p>	<p>(ബി) വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഹരിത ഹൈഡ്രജൻ പദ്ധതികൾ ഉടൻ നടപ്പാക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന് കരുതുന്നില്ല. ഹൈഡ്രജൻ വാലി പദ്ധതി അഞ്ചു വർഷത്തിന് ശേഷം അതിന്റെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിലേക്ക് മാറ്റാൻ സാധിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.</p> <p>കൊച്ചി ഹൈഡ്രജൻ ഹബ്ബ് എന്ന വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഒരു ബൃഹത്ത പദ്ധതിയായി കേരള സർക്കാരും ജർമ്മൻ വികസന ഏജൻസിയും (GIZ) ചേർന്ന് പഠിച്ച് ഒരു റോഡ്മാപ്പ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. വൻകിട ഹൈഡ്രജൻ ഉപഭോഗതാക്കളായ റിഫൈനറി, വളം നിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ വ്യവസായങ്ങളെയും കയറ്റുമതിയും ലക്ഷ്യമിട്ടാണ് ഇത്. ഈ വ്യവസായങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഗ്രേ ഹൈഡ്രജന്റെ അളവ് ഘട്ടം ഘട്ടമായി കുറച്ച് ഹരിത ഹൈഡ്രജനിലേക്ക് മാറുകയാണ് ഇതിൽ ഒരു പ്രധാന ലക്ഷ്യം. ഇത് ഒരു ദീർഘകാല പദ്ധതിയാണ്.</p> <p>കൂടാതെ വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഹരിത ഹൈഡ്രജൻ/അമോണിയ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന അഞ്ചോളം വൻകിട പദ്ധതികൾക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ വിവിധ സ്വകാര്യ സംരംഭകരിൽ നിന്ന് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹരിത ഹൈഡ്രജൻ സംബന്ധിച്ച നയം പ്രഖ്യാപിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ</p>

കരട് തയ്യാറായിട്ടുണ്ട്. നയത്തിന്റെ കൂടി അടിസ്ഥാനത്തിലാകും ഈ പദ്ധതികൾ സംബന്ധിച്ച് തീരുമാനമെടുക്കുക.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ